

Sociologia de la religió

Codi: 101133

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500262 Sociologia	OB	3	1

Professor/a de contacte

Nom: Avraham Yehudah Astor

Correu electrònic: avi.astor@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Prerequisits

No hi ha cap prerequisit previ per cursar aquesta assignatura.

Objectius

L'objectiu d'aquest curs és familiaritzar les estudiants amb els debats sociològics principals al voltant de la religió i proporcionar-los una base metodològica qualitativa per estudiar empíricament els fenòmens religiosos. El curs repassa les teories sociològiques clàssiques sobre la religió, analitza críticament les teories de la secularització i explora una varietat de subtemes actuals com són la diversitat religiosa, la religió i el nacionalisme, la globalització i el fonamentalisme religiós, la conversió i les noves espiritualitats. També hi ha seminaris dedicats a mètodes etnogràfics i investigació qualitativa.

El curs es divideix en tres blocs principals:

1. "PERSPECTIVES SOCIOLÒGIQUES SOBRE LA RELIGIÓ: UNA INTRODUCCIÓ CONCEPTUAL I METODOLÒGICA". Aquest bloc presenta la perspectiva sociològica sobre la religió i clarifica les diferències entre sociologia i teologia. Concentrem principalment en els clàssics (per exemple, Marx, Weber i Durkheim) i la rellevància de les seves idees per entendre les dinàmiques religioses contemporànies.
2. "LA MODERNITZACIÓ I LA SECULARITZACIÓ: UNA ANÀLISI CRÍTICA". En aquest bloc, estudiem les teories de la modernització i la secularització, així com diverses extensions i crítiques d'elles.
3. "GLOBALITZACIÓ, PLURALISME I TRANSFORMACIÓ RELIGIOSA". Aquest bloc aborda diversos temes relacionats amb la globalització, el pluralisme i la transformació religiosa com són la conversió, el fonamentalisme religiós, la governança de la diversitat religiosa, 'la religió viscuda' i les noves espiritualitats.

Competències

- Analitzar problemes derivats de l'aplicació de polítiques públiques i de situacions de conflicte reconeixent la complexitat dels fenòmens socials i de les decisions polítiques que afecten la democràcia, els drets humans, la justícia social i el desenvolupament sostenible.
- Aplicar els conceptes i els enfocaments de la teoria sociològica, especialment les explicacions de les desigualtats socials entre classes, entre gèneres i entre grups ètnics, a la posada en pràctica de les polítiques públiques i a la resolució de les situacions de conflicte.
- Avaluar les aportacions dels enfocaments sociològics a l'estudi de la cultura, l'educació, la interacció entre societat i medi ambient, la política social i el treball.
- Demostrar que es comprenen els enfocaments de la teoria sociològica, així com els diversos vessants, interpretacions i el context històric.
- Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant i tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Comparar els diferents enfocaments teòrics sobre la cultura.
2. Comparar la lectura dels fenòmens culturals des de diferents ideologies presents en la realitat social d'Espanya i de Catalunya.
3. Definir els conceptes sociològics que interpreten els fenòmens culturals.
4. Definir els fenòmens socials subjacents a les polítiques i els conflictes culturals.
5. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
6. Discriminar les explicacions de les desigualtats culturals entre classes, entre gèneres i entre grups ètnics que aquests actors donen per descomptades.
7. Distingir els conceptes sociològics sobre la cultura que adopten els actors implicats en aquestes polítiques i conflictes.
8. Distingir els conceptes sociològics, així com els mètodes i les tècniques de recerca social comunament utilitzats per analitzar la cultura.
9. Distingir els fenòmens culturals subjacents a unes polítiques o a uns conflictes determinats.
10. Explicar les interpretacions socials de la cultura d'acord amb aquests enfocaments.
11. Expressar els debats al voltant d'aquests enfocaments, pel que fa a la cultura.
12. Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
13. Relacionar els conceptes, els mètodes i les tècniques utilitzats per analitzar la cultura amb els debats teòrics i metodològics generals.
14. Relacionar els debats entorn d'aquests enfocaments, referits a la cultura, amb el context històric en el qual han sorgit.
15. Relacionar els enfocaments teòrics amb els debats sobre l'ordre social i l'acció.
16. Relacionar les explicacions de les desigualtats culturals amb els debats teòrics i metodològics generals.
17. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Continguts

BLOC A: PERSPECTIVES SOCIOLÒGIQUES SOBRE LA RELIGIÓ: UNA INTRODUCCIÓ CONCEPTUAL I METODOLÒGICA

A.1. Presentació del curs: Com s'estudia la religió des d'una mirada sociològica?

A.2. Perspectives clàssiques sobre la religió: Marx

A.3. Perspectives clàssiques sobre la religió: Weber

A.4. Perspectives clàssiques sobre la religió: Durkheim

BLOC B: LA MODERNITZACIÓ I LA SECULARITZACIÓ: UNA ANÀLISI CRÍTICA

B.1. Les teories de la secularització

B.2. Secularitats múltiples

B.3. La secularització a Espanya i a Catalunya

BLOC C: GLOBALITZACIÓ, PLURALISME I TRANSFORMACIÓ RELIGIOSA

C.1. Religió viscuda

C.2. Globalització i fonamentalisme religiós

C.3. Pluralisme religiós

C.4. Religió i l'extrema dreta

C.5. Religió cultural

Metodologia

L'assignatura s'organitza al voltant de tres activitats:

- a) Les classes magistrals que dibuixen l'aproximació principal al tema
- b) Les "classes pràctiques" on es discuteixen lectures i/o es treballa conjuntament entorn qüestions concretes
- c) Simultàniament, l'alumnat duu a terme una presentació oral en grup que el professor supervisa a tutories, i en espais específics designats a classe

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	35	1,4	1, 2, 3, 4, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15
Tipus: Supervisades			
Presentació oral en grup	10	0,4	1, 3, 11, 14
Tipus: Autònomes			
Tasques	55	2,2	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Avaluació

L'assignatura s'avaluarà a partir del següent:

- 1) Presentació oral en grup (20%): La presentació es prepararà i es farà per grups de 3-4 alumnes sobre un tema relacionat amb l'assignatura.
- 2) Examen parcial (40%): l'examen consistirà en diversos assajos curts sobre temes que s'especificaran durant el curs. L'alumnat haurà de demostrar que ha entès i assimilat correctament els principals continguts de la primera meitat del curs, i que és capaç d'argumentar posicions teòriques de forma rigorosa.
- 3) Examen final (40%): l'examen consistirà en diversos assajos curts sobre temes que s'especificaran durant el curs. L'alumnat haurà de demostrar que ha entès i assimilat correctament els principals continguts del curs sencer, i que és capaç d'analitzar les lectures d'una manera crítica i creativa.

Així mateix, l'alumnat haurà de tenir en consideració les següents qüestions:

- Es considerarà que la persona té un "No Presentat" si no ha lliurat el treball ni ha fet els exàmens.
- En el cas de no aprovar, hi ha la possibilitat de fer un examen de recuperació. D'acord amb l'article 112 ter. de la Normativa acadèmica de la UAB, per participar a la recuperació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura o mòdul. També ha d'haver obtingut una qualificació mínima de 3,5.
- D'acord amb l'article 117.2 de la Normativa acadèmica de la UAB, l'avaluació de les alumnes repetidores podrà consistir en una sola prova de síntesi. L'alumnat repetidor que es vulgui acollir a aquesta possibilitat hauria de posar-se en contacte amb el professorat a principi de curs.

Avaluació única

Per a les que opten per fer una avaluació única, consistirà en un sol examen global amb una extensió més llarg i que consta d'assajos sobre matèria de tota l'assignatura.

La revisió de la qualificació final segueix el mateix procediment que per a l'avaluació continuada, i l'examen de recuperació serà el mateix.

Plagi

El plagi consisteix a utilitzar el treball d'altres com si fos propi. Quan s'utilitzin llibres, articles, pàgines d'internet o qualsevol altre material, és obligatori especificar mitjançant l'ús de referències, indicant clarament dins el text quina referència correspon a quina frase. En el cas de citar un fragment paraula per paraula, és imprescindible posar el fragment entre cometes. El plagi és una infracció greu, equivalent a copiar en un examen.

Per a més informació sobre el plagi, podeu mirar la guia sobre "Com s'ha de citar i com evitar el plagi":

<https://www.uab.cat/doc/GuiaCitesiPlagiEstudiants>. També podeu mirar: <

<https://www.uab.cat/web/estudia-i-investiga/com-citar-i-elaborar-la-bibliografia-1345708785665.html>>.

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen final	40%	15	0,6	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16
Examen parcial	40%	15	0,6	1, 3, 4, 5, 8, 10, 12, 13, 14, 16
Presentació oral en grup	20%	20	0,8	1, 2, 3, 8, 11, 13, 14, 15, 16, 17

Bibliografia

Bibliografia general

Asad, Talal. 2003. *Formations of the Secular: Christianity, Islam, Modernity*. Stanford, CA: Stanford University Press.

Astor, Avi. 2020. "Religion and Counter-State Nationalism in Catalonia." *Social Compass*, 67(2):159-176. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0037768619898651>.

Beaman, Lori G. 2003. "The Myth of Pluralism, Diversity, and Vigor: The Constitutional Privilege of Protestantism in the United States and Canada." *Journal for the Scientific Study of Religion* 42(3):311-25.

Beaman, Lori G. 2013. "Battles over Symbols: The 'Religion' of the Minority versus the 'Culture' of the Majority." *Journal of Law and Religion* 28(1):67-104. <https://www.cambridge.org/core/journals/journal-of-law-and-religion/article/abs/battles-over-symbols-the-religion->

Beckford, James A. 2003. *Social Theory and Religion*. Cambridge: Cambridge University Press.

Bellah, Robert N. 1967. "Civil Religion in America." *Daedalus* 96(1):1-21.

Berger, Peter L. 1999. *El dosel sagrado: para una teoría sociológica de la religión*. Barcelona: Editorial Kairós.

Bowen, John R. 2007. "A View from France on the Internal Complexity of National Models." *Journal of Ethnic and Migration Studies* 33(6):1003-16.

Braunstein, Ruth. 2017. "Muslims as Outsiders, Enemies, and Others: The 2016 Presidential Election and the Politics of Religious Exclusion." *American Journal of Cultural Sociology* 5(3):355-72.

Brubaker, Rogers. 2012. "Religion and Nationalism: Four Approaches." *Nations and Nationalism* 18(1):2-20.

Brubaker, Rogers. 2017. "Between Nationalism and Civilizationism: The European Populist Moment in Comparative Perspective." *Ethnic and Racial Studies* 40(8):1191-1226.

Bruce, Steve. 2011. *Secularization: In Defence of an Unfashionable Theory*. Oxford: Oxford University Press.

Casanova, José. 1994. *Public Religions in the Modern World*. Chicago: University of Chicago Press.

Durkheim, Emile. 1968 [1912]. *Las formas elementales de la vida religiosa*. Buenos Aires: Schapire.

Eisenstadt, Shmuel Noah. 2000. "Multiple Modernities." *Daedalus* 129(1):1-29.

Estruch, Joan, *L'Opus Dei i Les Seves Paradoxes*. (Barcelona: Edicions 62, 1993)

Estruch, Joan, Joan Gomez, Maria del Mar Griera, i Agustí. Iglesias, *Les Altres Religions. Minories Religioses a Catalunya*. (Barcelona: Mediterrània, 2004)

Estruch, Joan. *Entendre les religions. Una perspectiva sociològica*. (Barcelona: Mediterrània, 2015).

Griera, Mar i Urgell, F. *Consumiendo Religión*. (Barcelona: La Caixa, 2003).

Hanegraaff, Wouter J. 1999. "New Age Spiritualities as Secular Religion: A Historian's Perspective." *Social Compass* 46(2):145-60.

Kuru, Ahmet T. 2007. "Passive and Assertive Secularism: Historical Conditions, Ideological Struggles, and State Policies toward Religion ." *World Politics* 59(4):568-94.

Kuru, Ahmet T. 2009. *Secularism and State Policies toward Religion: The United States, France, and Turkey*. Cambridge: Cambridge University Press.

Mahmood, Saba. 2018. *Religious Difference in a Secular Age: A Minority Report*. Princeton, NJ: Princeton University Press.

Marx, Karl and Friedrich Engels. 1888. "Tesis sobre Feuerbach." Retrieved (<https://www.marxists.org/espanol/m-e/1840s/45-feuer.htm>).

McGuire, Meredith B. 2008. *Lived Religion: Faith and Practice in Everyday Life*. Oxford: Oxford University Press.

Mellor, Philip A. and Chris Shilling. 2010. "Body Pedagogics and the Religious Habitus: A New Direction for the Sociological Study of Religion." *Religion* 40(1):27-38.

Mijares Molina, Laura and Ángeles Ramírez. 2008. "Mujeres, Pañuelo e Islamofobia En España: Un Estado de La Cuestión." *Anales de Historia Contemporánea* 24:121-35.

Rogozen-Soltar, Mikaela. 2019. "Murabitun Religious Conversion: Time, Depth, and Scale among Spain's New Muslims." *Anthropological Quarterly* 92(2):509-39.

Roy, Olivier. 2010. *La santa ignorancia*. Barcelona: Península.

Soper, J. Christopher and Joel S. Fetzer. 2007. "Religious Institutions, Church-State History and Muslim Mobilisation in Britain, France and Germany." *Journal of Ethnic and Migration Studies* 33(6):933-44.

Sullins, D. Paul. 2006. "Gender and Religion: Deconstructing Universality, Constructing Complexity." *American Journal of Sociology* 112(3):838-80.

Sullivan, Winnifred Fallers. 2005. *The Impossibility of Religious Freedom*. Princeton: Princeton University Press.

Weber, Max. 1991 [1905]. *La ética protestante y el espíritu de capitalismo*. Puebla: Premia Editora.

Winchester, Daniel. 2008. "Embodying the Faith: Religious Practice and the Making of a Muslim Moral Habitus." *Social Forces* 86(4):1753-80. <https://www.jstor.org/stable/20430827>.

Wohlrab-Sahr, Monika and Marian Burchardt. 2012. "Multiple Secularities: Toward a Cultural Sociology of Secular Modernities." *Comparative Sociology* 11(6):875-909.

Zubrzycki, Geneviève. 2012. "Religion, Religious Tradition, and Nationalism: Jewish Revival in Poland and 'Religious Heritage' in Québec." *Journal for the Scientific Study of Religion* 51(3):442-55.

Programari

Aquesta assignatura no utilitza programari específic.